

BIANCA CRUCIU

"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

ANA BLANDIANA: THE POETRY OF SPIRITUAL DEPTHS

Abstract: Ana Blandiana, the most representative poetic –artistic and social sense all revealed through her poetry. Her entire poetry is inspiration and grace. She concerns existential mystery and knows the Truth. She gives us a pure and full of candour poetic of profound and constant search for the divine and moral justifications of existence, bringing her fully the gratitude of being placed among the few writers whose creative interior reflects her artistic grandeur.

Keywords: Ana Blandiana's lyrism, existential mystery, literary motives, metaphysics, divinity.

Ana Blandiana este un exponent al tradiției. Puritatea și sentimentul tainei, gravitatea raportului dintre individ și colectivitate, dintre prezent și trecut, și nu în ultimul rând icoanele naturii patriei, alcătuiesc o corolă revelatoare asupra unui specific și a unei organicități. Cultivând valorile «mioritice», într-o transcriere contemporană și cu un vibrant aport personal, poeta a răspuns unui «orizont de așteptare» public, în mai mare măsură decât mulți alții.¹

Luând act de destinul său, poeta și-l asumă acționând în direcția dorită, corespunzătoare regimului ascetic al spiritului, pornind în căutarea «tonurilor clare» într-o lume pândită adesea de compromisuri.²

„Lirismul Anei Blandiana primește o nuanță de impersonalitate. Vizata fiind condiția generică, prototipică a omului. Poemele, cele mai multe, pun în ecuație o căutare, figurează o nostalgie. Fără nici o abatere, personajul liric repetă situația insului pur, ne - „lumit (cu un cuvânt călinescian) ori pe cea a inițiatului; întâiul cu aspirația vieții, cel de-al doilea cu o tânjire după ipostaza primară, imaculată; ceea ce în termenii poeziei Anei Blandiana înseamnă „drama de-a muri în alb/sau moartea de-a învinge totuși.”³

Aflându-se de la început în spațiul stilistic al lui Blaga, poeta și-a urmat consecvența maestrului. Primele poeme sunt ale unui orgoliu adolescentin purificator sub influența sensibilității lui Labiș. Poeta își trăiește condiția sub semnul apăsător al necesității opțiunii. Pretutindeni o sursă morală dar și o aspirație morală — de aceea toate poemele alcătuiesc o subtilă dezbateră de probleme metafizice. Versurile luate în parte sunt de multe ori banale, dar poemele întregi au o forță ieșită din comun.⁴

„În versurile Anei Blandiana este o pregătire generală de somn, o mișcare de repliere a materiei în ea însăși. Și totul, spunea ea într-un poem, adoarme cu ochii deschiși. Zăpada e punctul ultim al acestui proces. E simbolul încetării totale de a mai trăi exterior. În acest somn mineral îndrăgostiții se refugiază cu voluptate. Lângă somn apare, ca temă complementară, tăcerea. Ana Blandiana o închipuie și pe această luminată, creatoare (tot în sensul lui Blaga). Poezia este o floare care crește în tăcerea somnului. Pentru că lumina spiritului să poată arde

¹ Gheorghe Grigurcu - Poezie română contemporană, voi. I, Editura revistei. Convorbiri literare", Iași, 2000, pp. 121-122

² Ion Pop - Scriitori români, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 80

³ Alexiu, L., Ideografii lirice contemporane, Editura Facla, Timișoara, 1977, pg. 44.

⁴ George Alboiu "Poeți români de azi", ed. Cartea Românească, 1979, pg.65

înăuntru trebuie ca lumina dinafară să se stingă. Căci poezia nu comunică, nu exprimă decât ceea ce nu există.⁵

De o certă originalitate, Ana Blandiana poate fi considerată o poetă autentică. Poezia sa deține acel ritm cu echilibru de care are nevoie orice poezie, care are menirea de a pune în valoare profunzimile sufletului. Remarcându-se ca făcând parte din eșantionul de prima valoare a generației sale se distinge prin harisma gravă dar mai ales printr-un” foarte diversificat registru al stărilor sufletești “. ⁶

La o atentă lecturare, priveliștea interioară a poeziei demască sursa conținuturilor ei. Adesea este presărată cu elemente originale, de cele mai multe ori fiind în ton cu modernitatea generației sale abordează versul liber dar și cel alb care într-un deplin consens artistic și-n mod conștient alternează cu versurile clasice .⁷

Poeta își asumă necondiționat responsabilitatea existenței. pentru ea existența este irepetabilă și unică implicând căutarea divinului. Deși trăiește în lume cu speranță, nădejdea vieții veșnice, suportă mai ușor toate aceste dezechilibre ocazionale (dar nu veșnice) își făurește un echilibru vital personal prin eliberarea de tensiunile anormale ale vieții, refugiindu-se cel puțin ocazional în arealul credinței, al divinului.

Întreaga simbolistică sacră a poetei pare a fi una de natură filozofică. Între moarte și viața, între macerație și germinația colosală la scară cosmică nu se întrevede nici o demarcație. Poemele transmit emoția de la cea care scrie spre acel care citește, de unde rezultă că în aceasta constă bogăția versurilor ei, pentru că ele transfigurează sufletul omului. Poetul se simte a fi un mărturisitor și un responsabil de și pentru ce scrie. Că trăsătura definitorie a liricii sale este puritatea, candoarea, transparentă în fața vieții. Profunzimea eului liric denotă o iscoditoare și permanentă căutare a unui” ceva “, dar și a unei justificări morale a existenței.

Ea evită expunerea directă a ideilor. Se detașează cu simplitate și firesc de aglomerări, preferând un rafinament și o energie personală și vibrantă a versului. Poezia ei este o poezie a unei conștiințe mature care are forță pentru a cuvânta.

Motivul căutării divinității este unul personal dobândirea mântuirii semenilor dar și a sa personală. Prin poemele sale se întrevăd răspunsuri la unele întrebări existențiale care frământa lumea, el, poetul pate fi privit ca un ales al providenței pentru a aduce în lume răspunsuri la chemările Logosului spre fericirea veșnică. Poeta e fascinată de misterul existențial, de acel mister despre care spune Blaga că este pentru noi un suprem unghi de vedere, iar în mijlocul acestei lumi se află misterul central existențial dat fiindcă Dumnezeu este factorul originar, posesor al cunoașterii absolute. Poeta ajunge să-L perceapă, să-L cunoască pe Dumnezeu prin tăcere, meditație, prin lirica ei meditativ – reflexivă, cea mai rapidă cale de acces spre meditație este tăcerea pe care o exersează deplin. Ea deține un sens adânc al lumii (Blaga) se minunează în fața misterelor, își exercită mai precis facultatea mirării simultan cu cea a creației, îmbinând tacit inefabilul realului cu adâncimile sufletului.

Asemeni lui Blaga este preocupată și de condiția trecătoare a omului pe pământ, care se naște, trăiește și moare, se recunoaște pe ea însăși a fi „nisipul clepsidrei”, „omul fir de nisip și țărână este” care tainic măsoară timpul, foarte filosofic spunând că noi nu putem deveni Timp „numai în cădere” și cum timpul se identifică cu infinitul, el însuși fiind categorie infinită, așa și omul numai prin moarte poate să se nască la Viață (Condiție). Poeta începe cu ea, cu sinele său, în această definiție a condiției mântuirii în Timpul veșnic care presupune însă mai întâi „cădere” (moarte) spre înviere/Viața.

⁵ Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, pg. 197

⁷ D. Micu *Istoria Literaturii Române*, ed. Saeculum i. o, 2000, pg 385

O veritabilă ars poetica se regăsește în poemul „Tu ești somnul” prin care poeta se confesează pur și simplu, își expune crezul, se autodefinește ca persoană, mărturisindu-ne parcă împlinirea cu vrednicie a Legii hristice a Iubirii. După cum se vede poeta cunoaște cuvintele Fericitului Augustin „iubește și fă ce vrei!” Ea știe să-și iubească aproapele” ca pe sine însuși”, prin această iubire ea se situează deasupra „vrăjmașilor” pentru că ea vede în toți chipul lui Hristos, spunând „Cei ce mă urau m-au iubit cel mai tare”, este oarecum o contradicție, cum poți să-l iubești pe cel ce-ți face rău, omenește vorbind, dar poeta urmează exemplul lui Hristos, care spune în marea durere a Sa, dar cu multă iubire „Tată, iartă-le lor că nu știu ce fac!”

Ea știe că trebuie “să trăiască toate iubirile – că va veni momentul suprem, când spune ea “trec dincolo cuprinsă de zăpadă (adică în lumea rece a mormântului cu trupul și în veșnicie cu sufletul)/Spre inima celui din urmă labirint/Unde m-așteaptă o dreaptă judecată/Care-o să mă găsească vinovată/Poate/Și-o să mă pedepsească pentru toate/Iubirile pe care le-am netrăit, dormind/”, ea vede iubirea ca jertfă, se jertfește prin iubire iubind pe cei ce n-o iubesc, astfel își câștigă iubirea divină, printr-o splendidă “imitatio christi”, o imitare a lui Hristos care o îmbogățește și-n același timp o umple de bucurie.

Relevant în poezia “Cel ce mă visează “este faptul că Ana Blandiana scoate la lumină identitatea, egoul său religios. Ea are conștiința unicității sale (în virtutea creației toți suntem unici) dar și a valorii ei artistico-umane. Într-un alt poem aflăm că ea are o mare iubire, trăiește cu o mare iubire în suflet pentru aproapele, pentru semenii, devine astfel o făclie aprinsă, o persoană care practică asceza prin iubire, știe că forța iubirii ei este vindecătoare, și că prin poemele sale ea poate remedia ceva, are acea conștiință valorică a identității proprii spunând că „Cel ce mă visează/încearcă poate/Să-și răscumpere sufletul astfel, /... /pentru a se purifica/”. Știe că trăiește o asceză, pe care la un moment dat o crede „ciudată”, știe că a venit în lume cu un scop, anume acela de a aduce bucuria prin poezie, sensibilitate, inefabil pentru celălalt iar la capătul acestui drum al vieții ne așteaptă mântuirea, veșnicia și că noi unii prin alții ne mântuim, crede că e pricină de mântuire pentru alții zicând smerindu-se „Eu sunt numai un personaj secundar/, în viața aceasta zicem noi, /La capătul căreia, îl așteaptă/(pe semen)/Pace poate/și har/”. Iubindu-și semenii ea nu poate fi indiferentă față de ei. Astfel că Ana Blandiana în poemul intitulat sugestiv chiar” Sufletul “definește acest element ca fiind “ceva în noi/Care nu poate exista în afară “. Poeta are acea sensibilitate și capacitate de empatizare cu celălalt, are o percepție intuitivă a lucrurilor, ea fiind o exploratoare a realității. Se confesează „De câte ori nu mi s-a întâmplat/să descopăr/Suflete goale în iarbă trăgând să moară...” Dar ce sunt sufletele goale dacă nu acele suflete goale de iubire, bine, frumos. Neavând aceste virtuți care țin viu sufletul, ele tind să moară, să dispară în neant. În cazul nostru “iarba ‘ ca element vital poate fi exponent al existenței vieții, ori sufletele goale din iarbă care trag să moară, mai au o șansă și aceasta le este oferită de către poeta care își atribuie calitatea de “salvator “ “le luăm cu grijă în palmă” (sufletele), atribuindu-și în acest fel purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru oameni. Ea știe că este un “înlocuitor al lui Hristos “aici pe pământ. În virtutea preoției universale noi toți creștinii trebuie să ne purtăm unii altora sarcinile, ajutându-ne la greu. Suferința poetei este relevantă mai ales că ea spune “niciodată nu găseam destul de repede pe cineva/Să le primească în sine/.” Poeta se întreabă retoric “Sufletul se-adapostește-n noi de Dumnezeu? “Nu, sufletul se-adapostește-n noi pentru a însufleți trupul, pentru a-l ține în viață și pentru a-l ajuta pe om să-și dobândească mântuirea..

Omul credincios, deși trăiește în lume cu speranță, cu nădejdea vieții veșnice, suportă mai ușor toate aceste dezechilibre ocazionale își făurește un echilibru vital personal prin eliberarea de tensiunile anormale ale vieții, refugiindu-se în arealul credinței, al divinului.

BIBLIOGRAFIE

1. Gheorghe Grigurcu - Poezie română contemporană, voi. I, Editura revistei. Convorbiri literare", Iași, 2000;
2. Ion Pop - Scriitori români, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978);
3. Alexiu, L., Ideografii lirice contemporane, Editura Facla, Timișoara, 1977
4. George Alboiu "Poeți români de azi", ed. Cartea Românească, 1979;
5. Eugen Simion, *Scriitori români de azi*;
6. D. Micu Istoria Literaturii Române, ed. Saeculum i. o., 2000.